

Новосад І. В.,
аспірант, Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

ОРІЄНТИРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. Створення сприятливих умов для інтеграції України у світовий економічний простір є одним із пріоритетних напрямів розвитку, що передбачає планування та реформування митної системи. Значна кількість порушень митного законодавства в умовах військово-політичної нестабільності в країні підкреслила існуючі проблеми у митній сфері, а це, своєю чергою, актуалізувало питання щодо фіскальної ефективності. Необхідність вирішення окреслених проблем функціонування та векторів вдосконалення фіскальної складової митної безпеки є підтвердженням актуальності та практичної значимості напряму наукових досліджень. Встановлено, що найбільш актуальними для української митної політики є наступні проблеми: чітка та аргументована класифікація товарів, визначення митної вартості, ефективний митний пост-аудит та оскарження, декларування товарів на митниці, модернізація митних режимів.

Ключові слова: митна безпека, фіскальна складова, ефективність митної безпеки.

Novosad I. V.,
Postgraduate, Ternopil National Economic University, Ternopil

GUIDELINES FOR IMPROVING THE FISCAL COMPONENT OF CUSTOMS SECURITY

Abstract. Creation of favorable conditions for Ukraine's integration into the world economic space is one of the priority directions of development, which involves planning and reforming the customs system. A significant number of violations of customs legislation in the context of military-political instability in the country highlighted the existing problems in the customs sphere, which, in turn, actualized the issue of fiscal efficiency. The need to address the above-mentioned problems of functioning and vectors for improving the fiscal component of customs security is a confirmation of the relevance and practical significance of this area of research. It is determined that the most urgent problems for Ukrainian customs policy are the following: clear and reasoned classification of goods, evaluation of customs value, effective customs post-audit and appeal, declaration of goods at customs, modernization of customs regimes.

Key words: customs security, fiscal component, customs security effectiveness.

Постановка проблеми. З метою входження України до митної спільноти Європейського Союзу реформа митної сфери передбачена Указом Президента України про Стратегію сталого розвитку “Україна-2020” [101, с. 248]. Як стверджується в зазначеному документі, наступні кілька років Україна знаходитиметься на шляху сталого розвитку, здійснюючи глибинні реформи, які будуть спрямовані на підвищення конкурентоспроможності країни. Необхідність реалізації таких реформ постала особливо гостро після ратифікації у вересні 2014 року Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [118, с. 245]. Цей документ вимагає численних змін у митному законодавстві України, зокрема впровадження низки положень митного законодавства ЄС, що дозволить наблизити вітчизняну нормативно-правову базу до європейського законодавства та сприятиме змінам у митній політиці та митній системі.

Численні дослідження українських фахівців, присвячені національним та міжнародним аспектам митного регулювання, здійсненню митних процедур та основних кроків у напрямі їх спрощення, основним аспектам Євроасоціації та її впливу на економіку України [101], науково обґрунтували подальші реформи у митній сфері, однак питання збереження митної безпеки все ж залишаються поза увагою.

Таким чином, постає потреба виокремлення шляхів реформування митної сфери з метою наближення до європейських стандартів із одночасним збереженням національних інтересів у митній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідженні фіскальної складової митної безпеки зробили наукові праці провідних вчених і практиків, зокрема І. Г. Бережнюк, А. Г. Бидик, Н. І. Гавловська, М. О. Губа, О. І. Губа, Є. В. Додін, І. М. Квеліашвілі, О. В. Комаров, А. І. Крисоватий, В. П. Мартинюк, К. І. Новікова, Н. В. Осадча, П. В. Пашко, Є. М. Рудніченко, А. М. Стельмашук.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне вирішення проблем функціонування фіскальної складової митної безпеки та здійснення ґрунтового аналізу її забезпечення в Україні, що безумовно чинить суттєвий вплив на формування ефективних напрямків реформування митної системи. Досягнення поставленої мети дасть змогу сформулювати й обґрунтувати практичні рекомендації щодо вдосконалення фіскальних важелів митної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна обрала європейський шлях розвитку, актуалізується потреба реформування митної сфери з подальшим її наближенням до європейських вимог. Окрім тарифної системи України, потребують вдосконалення й інші складові митної системи. Варто зауважити, що сьогодні Україна посідає 109 місце серед 189 досліджуваних країн за показником легкості міжнародної торгівлі [9], що враховує час, витрачений на логістику експортних і імпорتنих операцій, тобто простоту документообігу, легкість перетину кордону та транспортні розв'язки, не беручи до уваги тарифи.

Отже, численні адміністративні бар'єри та складність митних процедур також становлять перешкоди на шляху до реалізації митної безпеки, що підтверджує необхідність комплексного реформування митної системи загалом.

Сьогодні для України особливо гостро постають питання безпеки всіх сфер та галузей суспільного життя. Саме тому проблеми подальшої розбудови та розвитку тісно переплітаються з питаннями безпеки, що відображено у Стратегії сталого розвитку "Україна-2020", у якій чітко окреслено вектор безпеки.

Значна кількість помилок та порушення системності у забезпеченні фіскальної ефективності митної безпеки в процесі встановлення військово-політичної стабільності в країні поглибили існуючі проблеми у митній сфері, а це, своєю чергою, посилило потребу в нагальному реформуванні державної митної політики. Зокрема, станом на сьогодні особливої уваги потребують питання вдосконалення структури митних органів, митного контролю і спрощення митних процедур (впровадження електронної митниці та ін.); удосконалення законодавчої складової митної політики; боротьба з контрабандою тощо.

Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. № 478-р "Про схвалення проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2017 рік" пріоритетними вважаються такі питання митної політики:

- максимальне сприяння розвитку внутрішнього виробництва шляхом зниження податкового (соціального) навантаження на фактори виробництва;
- мінімізація ризиків ухилення від сплати податків;
- спрощення адміністрування податків;
- удосконалення спеціальних режимів оподаткування для сільськогосподарських підприємств;
- удосконалення механізмів протидії ухиленню від сплати податків і зменшенню податкових зобов'язань, а також механізмів здійснення контролю за трансфертним ціноутворенням;
- зміна ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів

споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції щодо деяких податків і зборів;

- встановлення об'єктивних критеріїв і вимог щодо надання податкових та митних пільг;
- адаптація податкового та митного законодавства України до законодавства Європейського Союзу;
- підписання конвенцій про уникнення подвійного оподаткування з іншими державами;
- підвищення рівня оподаткування митними платежами.

Отже, вдосконалення фіскальних важелів митної безпеки України повинно стосуватися таких питань:

- підвищення автоматизації митної справи та спрощення митних процедур;
- скорочення часу митного оформлення товарів;
- розроблення механізму, який забезпечить представникам громадськості та бізнесу можливість здійснювати оцінку керівників митних органів;
- створення у структурі митних органів підрозділів митного пост-аудиту та посилення цього напрямку роботи митних органів;
- покращення оперативного реагування на порушення в зоні діяльності митниць;
- забезпечення ефективного здійснення "громадського контролю";
- розробка системи заходів, спрямованих на профілактику корупції серед працівників митних органів;
- створення й налагодження чіткого функціонування Консультативної ради, до якої входитимуть бізнес-експерти та керівники основних напрямів реалізації митної політики (митна вартість, декларування та митний контроль, аналіз митних ризиків тощо). До функцій цієї ради належатиме консультування та прийняття рекомендацій стратегічного характеру в сфері реформування митної політики України, винесення на обговорення практичних рекомендацій щодо реформування митної політики та вдосконалення митного законодавства, розробка системи автоматизованого контролю для раннього виявлення ризиків введення у торговельний обіг незаконно ввезених товарів;
- удосконалення кадрової політики митних органів, очищення від корупції.

Загалом з огляду на вектор вдосконалення митної безпеки шляхи реформування митної галузі пропонуємо згрупувати за напрямками: інституційним та функціональним.

Варто відзначити, що в Україні відбувалися тривала реструктуризація та реформування митних органів, однак безсистемний та випадковий характер таких змін призвів до втрати цілісності та системності функціонування митниці. Загальна невизначеність обумовила труднощі в роботі працівників митних органів. З метою збереження кадрового потенціалу та підвищення ефективності митних органів необхідним вбачається прийняття єдиного рішення щодо подальшого формату роботи української митниці. На жаль, створення Державної фіскальної служби внаслідок ліквідації Міністерства доходів і зборів та виокремлення трьох підструктур у її складі (податкового блоку, митного блоку і блоку податкової міліції) суттєво не покращили ефективності її діяльності [7, с. 22].

У розвинених країнах світу процес реструктуризації митних та податкових органів є неперервним та

відбувається постійно з метою вдосконалення цих складових державного управління. В Україні вони знаходяться у процесі постійних змін, проте спостерігається відсутність єдиної ідеології та чітко визначеного напрямку реформування. Все це порушує системність у реалізації митної політики та негативно впливає на процес формування зони вільної торгівлі з ЄС [6].

Сьогодні у світі структура органів, що виконують завдання митної політики, різняться залежно від країни. Універсальної моделі побудови органів митної служби не існує, оскільки кожна країна обирає оптимальну для себе інституційну модель, яку постійно удосконалює. Проблема України, на нашу думку, полягає у тому, що постійні реорганізації в цій сфері протягом останніх років характеризуються відсутністю системного підходу до здійснення реформ.

З моменту об'єднання митної та податкової служби і формування Державної фіскальної служби України не вирішеною залишилася низка питань, зокрема потребують вдосконалення кадровий склад, професійна підготовка, підвищення кваліфікації, система управління, організація та реалізація митних процедур, стандарти, оснащення, інфраструктура, співпраця з суміжними органами (прикордонною службою, митними органами сусідніх держав тощо). Потребують подальшого вдосконалення також питання забезпечення прозорості діяльності працівників митних органів із відповідним посилення громадського контролю за їх діяльністю.

Впродовж кількох останніх років проводилась активна організація в територіальній структурі митних органів.

Підвищена увага до питання вдосконалення територіальної структури митної системи спостерігалася ще у 2006 р. Зокрема, в цей час виникла необхідність підвищення контрольованості діяльності митних органів та покращення їх керованості. Так, серед теоретиків і практиків митної справи розглядалася система управління діяльністю митної служби, яка в перспективі мала стати багаторівневою, оперативно реагувати на регіональні особливості. Передбачалося, що система управління буде характеризуватися такими трьома невід'ємними рисами, як простота, гнучкість і контрольованість на всіх рівнях [3, с. 257].

З метою наближення до окресленої системи управління була сформована вертикальна організаційна структура, організована за територіальним принципом відповідно до державного устрою країни: “державна служба – регіональні митниці – митниці, однак реально вони, як і всі інші митні органи, стали митницями прямого підпорядкування” [11, с. 57].

Нова хвиля реформування територіальної структури митної системи розпочалась у 2008 р. зі створення управлінського механізму в форматі: “центральний апарат Державної митної служби України – митний орган”. Така реформа проводилась з метою оптимізації й спрощення структури митної системи.

Утім, підрозділи митних органів, які безпосередньо здійснюють митні процедури і від роботи яких саме й залежить ефективність роботи всієї митної системи, залишилися поза увагою цих реформ.

У 2013 році відбулася чергова реструктуризація митних органів, яка матеріалізувалась у вигляді

сформованих регіональних територіальних митних систем (Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення територіальних органів Міністерства доходів і зборів”). Пізніше, після реорганізації Міністерства доходів і зборів та утворення Державної фіскальної служби, було прийнято наступну Постанову Кабінету Міністрів України “Про утворення територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України” від 6 серпня 2014 року № 311.

Цей напрям трансформації митної політики передбачає більшу автономність територіальних органів Державної фіскальної служби, зниження тиску вертикалі влади на територіальні митні системи.

За повідомленням Державної фіскальної служби, у серпні 2015 року Міністерством фінансів була затверджена нова структура центрального апарату Державної фіскальної служби, сформована згідно з рекомендаціями Міжнародного валютного фонду. Реформування структури фіскальної служби проведиметься відповідно до функціональних напрямів. Такі зміни повинні підвищити ефективність роботи Державної фіскальної служби та скоротити штат працівників [10].

Другий етап реформування – це підвищення ефективності роботи кадрів Державної фіскальної служби, яке передбачає зміни в кадровому складі й повинно проводитися згідно з затвердженим Міністерством фінансів України штатним розписом. Це дає підстави Державній фіскальній службі розпочати довготривалий процес оновлення кадрового складу центрального апарату [10].

Реформа спрямована на повномасштабну заміну кадрового складу територіальних органів Державної фіскальної служби. Після підписання постанови Міністерством фінансів повинна розпочатися реструктуризація територіальних органів Державної фіскальної служби. Відповідно до цього нормативного акта кількість державних податкових інспекцій зменшується з 311 до 161, що значно знижує бюрократичні перешкоди в обслуговуванні платників податків. На наступному етапі планується ще більше скорочення територіальних одиниць для повного усунення навантаження на платників податків та перехід до сервісного характеру взаємодії з платниками.

Ця тема в наукових колах є дискусійною стосовно доцільності реорганізації та ефективності об'єднання завдань податкової політики з політикою в митній сфері. Сьогодні практика адміністрування у сфері податкових та митних операцій у межах однієї організації спостерігається у 13-х країнах: Австрія, Греція, Данія, Естонія, Ізраїль, Ірландія, Іспанія, Мексика, Нідерланди, Португалія, Словаччина, Угорщина, Чехія. Вона поширена також серед країн, які не є членами ОЕСР [3, с. 254].

Загалом активні реформи останніх років зумовили зростання навантаження на працівників митних органів. Майбутні реформи мають на меті подальше скорочення штату працівників митної сфери, а це зумовить ще більше навантаження на митного працівника. Така тенденція, з одного боку, є позитивною, оскільки знижує тиск на платників податків, а з іншої, – збільшує завантаженість працівників митних органів, а це може супроводжуватися

зниженням ефективності їх діяльності та відобразитися на функціонуванні цілої митної сфери.

Активізація в напрямі реформування інституційної та функціональної складової розпочалася після підписання розпорядження Кабінету Міністрів України “Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань залучення міжнародних радників до реформування державної митної справи” від 22 липня 2015 р. № 775-р.

З метою активізації стимулювання реформування митної політики Брайан Ріхард, який є стратегічним радником з питань митної та фіскальної служби КМЄС, розробив для українських відомств рекомендації щодо втілення реформ. На думку експерта, це “робочий документ щодо можливого шляху реформування сектора митної безпеки”. Основою документа стало видання “Принципи митної діяльності – шлях до сучасної митної служби”.

Рекомендації з реформування митної політики здебільшого стосуються інституційного розвитку, управління, робочих процедур, стандартів, кадрів та професійної підготовки, оснащення та інфраструктури, а також зміцнення співпраці з іншими прикордонними установами. Б. Ріхард вважає, що за допомогою більш сучасного обладнання є можливість підвищити збір доходів, припинити торгівлю незаконними та забороненими товарами й ефективніше боротися з міжнародною злочинністю.

Вдосконалення митної безпеки вимагає спрощення митних процедур. Підвищена увага до даного питання останнім часом дала свій результат: деякі позитивні зрушення спостерігаються у цьому напрямку, проте в Україні зміни проходять надзвичайно повільними темпами. Багато років поспіль ведуться дискусії на тему впровадження спільного транзиту по єдиному транзитному документу й впровадження принципу “єдиного вікна” з метою уніфікації процедури оформлення та усунення дублювання функцій. Відтак у липні 2015 р. в Одесі був презентований такий сервіс, завдяки якому кожен громадянин України зможе лише впродовж 15 хвилин отримати потрібну посвідку [6].

Система “єдиного вікна” у світі вважається найкращим інструментом, який дозволяє спростити і зменшити кількість митних процедур. Цей сервіс дає можливість всім учасникам митного процесу отримувати та надавати необхідну інформацію в стандартизованій формі за єдиним пропусковим каналом. Таким чином, передбачається об’єднання інформаційних потоків від усіх торгових операторів та служб контролю в єдину базу. Результатом цього є синхронізована обробка документів та єдиний для всіх контролюючих служб набір даних [6].

Натомість у Митному кодексі України досі встановлена обов’язкова вимога подання митних декларацій при ввезенні на митну територію України підакцизних товарів. Стосовно ввезення інших товарів зазначено, що декларант може подавати декларацію до відповідного митного органу.

Окремої уваги потребує оформлення товарів для українських експортерів. Так, починаючи з листопада 2015 р., їм запропоновано спрощення процедури оформлення товарів. Прийнято низку законопроектів, пов’язаних із членством у Світовій організації торгівлі, що дозволяють спростити процедуру

оформлення товарів, зокрема деякі пункти законопроектів стосуються застосування процедур “єдиного вікна” та прискореного відправлення товарів на всіх пунктах пропуску в межах країни. Відповідні формальності та процедури оформлення товарів державними органами також будуть значно простішими. Завдяки цим змінам прогнозується суттєве зниження витрат бізнесу, пов’язаних із міжнародною торгівлею (орієнтовно на 15%) [40].

Варто зазначити, що на скорочення тривалості митного оформлення та митних процедур може вплинути застосування ефективного алгоритму митного контролю й митних перевірок. Активні дискусії серед теоретиків і практиків митної справи ведуться довкола нової парадигми митного контролю, в основу якої покладено принцип вибірковості. Згідно з Митним кодексом України в основу митного контролю покладено контроль поточний і наступний. Новітні ж підходи до реалізації митної політики ґрунтуються на вибіркового контролю, який усуває потребу перевірки в повному обсязі (усіх товарів). Натомість ступінь жорсткості митного контролю визначається необхідністю конкретних вимог митного законодавства й обставинами кожного окремого випадку його застосування. Такий підхід відповідає базовим принципам демократії та Кіотської конвенції “Про спрощення і гармонізацію митних процедур”, а форма митного контролю обирається на підставі результатів автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР), тобто шляхом перевірки електронної копії митної декларації в автоматизованому режимі [10].

У контексті покращення пропускової здатності на кордоні та спрощення митних процедур на порядку денному стоїть питання впровадження електронної митниці. Потреби інформаційного суспільства передбачають і необхідність автоматизації митної справи та митних процедур. Ефективність електронної митниці проявляється у прискоренні документообігу, скороченні тривалості митного оформлення, зниженні витрат на зв’язок, економії робочого часу персоналу, зменшенні кількості помилок під час митного оформлення, прискоренні платежів, що підтверджено практикою інших країн, зокрема результатами пілотних експериментів у Російській Федерації. В Україні виконання вимог Кіотської конвенції щодо подачі митної декларації електронним способом вимагає повного переходу на електронний документообіг між органами державної влади України та Державною фіскальною службою, а це ускладнено технічними і нормативними можливостями більшості міністерств та відомств України.

Згідно з презентованою у серпні 2015 р. новою реформою Державної фіскальної служби до кінця 2016 р. було заплановано створення спільних з Євросоюзом митних пунктів пропуску та введення електронної митниці після детального ІТ-аудиту [4, с. 157]. Отже, подальший рух у вказаному напрямку дозволить встановити якісно новий рівень митного обслуговування в Україні.

Тому ще одним кроком на шляху реформування митної системи та митної політики має стати вдосконалення матеріально-технічної бази митних органів. Сучасне ефективне обладнання дозволить не лише прискорити роботу працівників митниці та

продуктивність їхньої діяльності, що сприятиме підвищенню пропускної здатності, а відтак і збільшенню надходжень до Державного бюджету, а також підвищити рівень та якість контролю, що сприятиме зменшенню контрабанди й ефективній боротьбі з міжнародною злочинністю. Невід'ємним аспектом реформування митної безпеки має стати приведення у відповідність нормативно-правового забезпечення України до вимог Європейського Союзу, зважаючи на потреби національної безпеки у митній сфері. Згідно з охарактеризованими вище напрямками реформування митної політики систематизовано основні нормативно-правові документи, які сприяли цим реформам. Загалом питанням реформування митної системи України у контексті євроінтеграції приділяється значна увага і на рівні законотворчого процесу, оскільки за період 2015-2016 рр. висунуто близько 115 законопроектів, що стосуються реформування митної системи України, з яких 55 було прийнято [10].

Подальше реформування митної безпеки України повинно здійснюватись із врахуванням поточної політико-економічної ситуації та взаємовідносин з іншими країнами. До прикладу, починаючи з 1 січня 2016 р. прогнозувалося й відбулося посилення митного захисту з боку Росії [10]. Така реакція обумовлена тим, що повноцінно запрацювала зона вільної торгівлі України з ЄС.

Звісно, основним кроком є адаптація національного митного законодавства і митних процедур до вимог, визначених ЄС, яка дозволяє виокремити кілька головних етапів:

- виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею”;

- створення сприятливих умов для міжнародної торгівлі, ведення бізнесу та інвестицій;

- виконання Угоди про спрощення торгівлі, прийнятої СОТ 27 листопада 2014 р. в Женеві;

- покращення місця України в рейтингу ведення бізнесу (Doing Business).

Зазначений документ містить перелік та опис ключових євроінтеграційних законопроектів, прийняття яких важливе для забезпечення імплементації Угоди, зокрема що стосується зони вільної торгівлі.

Отже, у подальшому реформи митної безпеки повинні бути спрямовані на послаблення фіскальної функції митної системи та підвищення ролі таких функцій: спрощення процедур міжнародної торгівлі; уніфікація митних процедур на національному та міжнародному рівнях; контроль заходів тарифного і нетарифного регулювання; захист прав інтелектуальної власності; інтегроване управління кордонами; міжнародне митне співробітництво на всіх рівнях; контроль транзитних перевезень; експортний контроль тощо.

Проведене дослідження висвітлює коло проблем щодо вдосконалення фіскальних важелів митної безпеки України та шляхів їх вирішення, а саме:

- інституційного характеру – побудова цілісної та узгодженої системи митних органів, ефективної територіальної структури; кадрового характеру – окреслення кола повноважень, підвищення кваліфікації і професійної підготовки працівників митних органів;

- функціонального характеру – підвищення ефективності їх діяльності шляхом автоматизації роботи, спрощення митних процедур та забезпечення їх прозорості, удосконалення матеріально-технічної бази, оснащення тощо;

- тарифного характеру – гармонізація ставок мита й наближення до вимог європейської спільноти. Загалом запровадження перелічених вище заходів цілком узгоджується з потребами національної безпеки і сприятиме зміцненню митної безпеки. Реформування митного тарифу є більш делікатним завданням та потребує оцінки впливу цих реформ на бюджетно-податкову безпеку.

З метою підвищення ефективності вдосконалення важелів митної безпеки в частині реалізації її фіскального потенціалу необхідно:

- 1) вдосконаливати та уніфікувати процедури справляння митних платежів до Державного бюджету України, насамперед шляхом посилення митного контролю щодо правильності декларування митної вартості товарів, визначення коду товарів та країн їх походження;

- 2) працювати над спрощенням і модернізацією митних процедур на кордонах та всередині країни, що допоможе повніше використовувати транзитний потенціал нашої держави. Такі кроки повинні робитися одночасно з налагодженням і поліпшенням відповідної транспортної інфраструктури. Адже не секрет, що багато перевізників будують свої маршрути в обхід України через погане дорожнє покриття, відсутність належного придорожного сервісу;

- 3) забезпечити комплексний контроль додержання митного законодавства суб'єктами ЗЕД і громадянами, що передбачає впровадження контролю на основі методів аудиту;

- 4) створити чітку систему моніторингу всіх видів розрахунків із митних платежів та руху цих коштів;

- 5) постійно здійснювати аналіз чинників, які впливають на стан надходження митних платежів до Державного бюджету України, зокрема впливу змін у законодавстві на даний показник;

- 6) проводити організаційну роботу з посилення контролю щодо податкових пільг, вексельних форм розрахунку, правильності визначення митного режиму, митного оформлення за нульовими ставками мита;

- 7) сприяти ширшому застосуванню спільного контролю з митними органами сусідніх країн;

- 8) удосконаливати національну нормативно-правову базу, що регламентує митну справу та діяльність ДФСУ, стосовно зменшення кількості законодавчих і підзаконних актів. Нові законодавчі документи мають розроблятися з урахуванням міжнародних стандартів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Реалізація зазначених завдань допоможе вирішити вкрай актуальні для української митної політики питання, а саме: чіткої та аргументованої класифікації і походження товарів, визначення митної вартості, ефективного митного пост-аудиту та оскарження, декларування товарів на митниці, модернізації митних режимів та ін. Поширення передового міжнародного досвіду, взаємовигідне співробітництво та зміцнення української митної практики є неможливим без тісної співпраці

між представниками митної адміністрації та ділових кіл у сфері сприяння законної торгівлі та проведення митного контролю.

Сукупність цих реформ дозволить забезпечити безпеку національних інтересів у митній сфері та сприятиме процесу євроінтеграції, підвищенню конкурентоспроможності економіки України та її позицій у світовому рейтингу ведення бізнесу завдяки створенню сприятливіших умов для міжнародної торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крисоватий А. І. Інституційне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів / А. І. Крисоватий, Т. В. Кошук // *Фінанси України*. – 2011. – № 9. – С. 18-32.

2. Крисоватий А. І. Організація митної справи та митної політики в Україні [Текст] / А. І. Крисоватий, О. Б. Дем'янюк // *Митна справа : підручник* / А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк, О. В. Бречко ; [за ред. А. І. Крисоватого]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – С. 63-76.

3. Крисоватий А. І. Стратегічні орієнтири формування і реалізації фіскальної політики України : монографія / А. І. Крисоватий. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 356 с.

4. Крисоватий А. І. Сучасна парадигма фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку: монографія / А. І. Крисоватий, Л. П. Амбрик, М. П. Бадида [та ін.] ; [за наук. ред. А. І. Крисоватого]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 460 с.

5. Лук'яненко І. Г. Прогнозування податкових надходжень за допомогою моделей корегування помилки / І. Г. Лук'яненко, Ю. О. Городніченко // *Фінанси України*. – 2001. – №7. – С. 89-99.

6. Пашко П. В. Методика розрахунку прогнозних обсягів податкових надходжень від імпорту товарів [Текст] / П. В. Пашко, Т. Д. Ліпихіна // *Вісник АМСУ*. — 2010. — №1. — С. 5-18.

7. Попель С. А. Характеристика основних аспектів методики оцінювання ефективності діяльності митних адміністрацій САТТ / С. А. Попель // *Дослідження теоретичних аспектів та розробка системи оцінювання ефективності митних процедур* : зб. тез II наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Хмельницький, 22 травня 2015 року). – Хмельницький : Державний науково-дослідний ін-т митної справи, 2015. – С. 22-23.

8. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. №1678-VII // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.

9. Про стратегію сталого розвитку “Україна-2020”: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

10. Стратегічний план розвитку ДФС України на 2015-2018 роки: наказ Державної фіскальної служби України від 12.02.2015 р. № 80 / Державна

фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sfs.gov.ua/data/normativ/000/001/63703/Nakaz_DFS_80.doc.

11. Суворов В. Оцінка ефективності фіскальної функції митних органів / В. Суворов // *Вісник Київського національного торговельно-економічного ун-ту*. – 2011. – № 3. – С. 57-69.

REFERENCES

1. Krysovatyj, A. I. and Koschuk, T. V. (2011), Instytutsijne seredovysche fiskal'noho rehuliuвання sotsial'no-ekonomichnykh protsesiv, *Finansy Ukrainy*, № 9, s. 18-32.

2. Krysovatyj, A. I. and Dem'ianiuk, O. B. (2014), Orhanizatsiia mytnoi spravy ta mytnoi polityky v Ukraini [Tekst], *Mytna sprava : pidruchnyk*, A. I. Krysovatyj, S. D. Herchakivs'kyj, O. B. Dem'ianiuk, O. V. Brechko, TNEU, Ternopil', s. 63-76.

3. Krysovatyj, A. I. (2012), Stratehichni oriientyry formuvannia i realizatsii fiskal'noi polityky Ukrainy, *Vektor*, Ternopil', 356 s.

4. Suchasna paradyhma fiskal'noi polityky Ukrainy v umovakh formuvannia suspilstva staloho rozvytku, A. I. Krysovatyj, L. P. Ambryk, M. P. Badyda [ta in.] (2015), TNEU, Ternopil', 460 s.

5. Luk'ianenko, I. H. and Horodnichenko, Yu. O. (2001), Prohnozuvannia podatkovykh nadkhodzhen' za dopomohoiu modelej korehuvannia pomylky, *Finansy Ukrainy*, №7, s. 89-99.

6. Pashko, P. V. and Lipikhina, T. D. (2010), Metodyka rozrakhunku prohnoznykh obsiahiv podatkovykh nadkhodzhen' vid importu tovariv [Tekst], *Visnyk AMSU*, №1, s. 5-18.

7. Popel', S. A. (2015), Kharakterystyka osnovnykh aspektiv metodyky otsiniuvannia efektyvnosti diial'nosti mytnykh administratsij SATT, *Doslidzhennia teoretychnykh aspektiv ta rozrobka systemy otsiniuvannia efektyvnosti mytnykh protsedur* : zb. tez II nauk.-prakt. Internet-konferentsii (m. Khmel'nyts'kyj, 22 travnia 2015 roku), *Derzhavnyj naukovo-doslidnyj in-t mytnoi spravy*, Khmel'nyts'kyj, s. 22-23.

8. Pro ratyfikatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropejs'kym Soiuzom, Yevropejs'kym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ikhnimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: *Zakon Ukrainy vid 16.09.2014 r. №1678-VII*, Ofitsijnyj veb-sajt Verkhovnoi Rady Ukrainy, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.

9. Pro stratehiiu staloho rozvytku “Ukraina-2020”: *Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5/2015*, Ofitsijnyj veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

10. Stratehichnyj plan rozvytku DFS Ukrainy na 2015-2018 roky: *nakaz Derzhavnoi fiskal'noi sluzhby Ukrainy vid 12.02.2015 r. № 80* / *Derzhavna fiskal'na sluzhba Ukrainy*, available at: sfs.gov.ua/data/normativ/000/001/63703/Nakaz_DFS_80.doc.

11. Suvorov V. (2011), Otsinka efektyvnosti fiskal'noi funktsii mytnykh orhaniv, *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho torhovel'no-ekonomichnoho un-tu*, № 3, s. 57-69.